

בש"פ 7900/19 - ואחיד חאסקיה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7900/19

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העורר: ואחיד חאסקיה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
במ"ת 14275-09-19 מיום 25.11.2019 שניתנה על
ידי כב' השופט ע' דרויאן-גמליאל

תאריך הישיבה: ד' בכסלו התש"ף (02.12.19)

בשם העורר: עו"ד אבי כהן

בשם המשיבה: עו"ד בתשבעאבגז

החלטה

1. לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט ע' דרויאן-גמליאל) במ"ת 14275-09-19 מיום 25.11.2019, בה הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

2. ביום 8.9.2019 הוגש נגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירה של שוד בנסיבות מחמירות בצוותא, לפי

סעיפים 402(ב) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי המתואר בכתב האישום, עובר ליום 28.9.2019, בשעה 06:10 או בסמוך לכך, סיכמו העורר וחברו קאסם (להלן: קאסם) כי ישדדו את החנות "מנטה" בתחנת הדלק בטירה (להלן: החנות ו-התחנה) ולצורך כך הצטיידו בסכין ומברגה.

במועד האמור הגיעו השניים לתחנה, יצאו מהרכב כשהם רעולי פנים, בעוד העורר אוחז בידו מברגה וקאסם מחזיק בסכין.

השניים נכנסו לחנות, ניגשו למוכר שהיה מאחורי הדלפק (להלן: המתלונן), והורו לו למסור להם את תכולת הקופה וקופסאות סיגריות שהועמדו למכירה בחנות, תוך שדחפו אותו ואיימו עליו באמצעות הסכין והמברגה.

בשל מעשיהם ואיומם, מסר המתלונן לשניים את תכולת הקופה בסך כ-600 ש"ח, מאות קופסאות סיגריות, וטלפון סלולרי, והשניים נמלטו מהמקום ברכב.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר, ובהן הודאת העורר; סרטוני מצלמות אבטחה; עדות המתלונן; ותפיסתן שלהסכין וקופסאות הסיגריות ברכב.

עוד נטען לקיומן של עילות מעצר, שכן העורר שדד את המתלונן תוך שאיים עליו ב"נשק קר", ומשכך הוא מהווה סיכון לביטחון הציבור.

4. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 24.9.2019, הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילה למעצר. יחד עם זאת, ביקש להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר, ולהמציא מסמכים באשר למצבו הרפואי.

5. בהחלטתו מיום 10.10.2019, ולאחר שעייין במסמכים הרפואיים, נעתר בית המשפט המחוזי לבקשת בא-כוח העורר והורה על עריכת תסקיר מעצר בעניינו.

6. במסגרת תסקיר המעצר מיום 24.11.2019, התרשם שירות המבחן כיהעורר בעל דפוסיחשיבהעברייניים ואלימים, מכור לסמים ומנהל אורח חיים התמכרותי, נכשל במספר ניסיונות גמילה בעברו וכיום נעדר מוטיבציה וכוחות לגמילה.

עוד התרשם שירות המבחן, כי קיימת רמת סיכון גבוהה להמשך התנהגות "שולית" ואלימה מצד העורר, אשר תוצאותיה עלולות להיות מסוכנות אף הן; וכי חלופת המעצר המוצעת - שחרורו לקהילה טיפולית - אינה מתאימה, בין היתר מפני שהקהילה מיועדת לאנשים במצב פגיע מהעורר, ולא תוכל להתמודד עם מאפייניו השוליים והאלימים.

נוכח האמור, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית עבור העורר ולא המליץ לשחררו ממעצר.

7. בהחלטתו מושא הערר, ציין בית המשפט המחוזי את עברו הפלילי של העורר, (13 הרשעות קודמות ובכלל זה בעבירות שוד, נשק ואלימות, ואשר בגין ריצה עונש מאסר בפועל), ואת האמורבתסקיר המעצר וההמלצה השלילית שניתנה בעניינו. משכך, הורה על מעצרו עד תום ההליכים.

טענות הצדדים בערר

8. בנימוקי הערר ובדיון שנערך לפניו היום, טען בא-כוח העורר כי שגה בית המשפט המחוזי משהורה על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו, מבלי לאפשר לו למצות את האפשרות לשחרור לקהילה טיפולית.

לטענת העורר, בית המשפט המחוזי לא התחשב כדבעי במצבו הרפואי אשר יש בו כדי להשליך על מידת מסוכנותו, כמו גם בנסיבותיו האישיות לרבות גילו המבוגר והתמכרותו ארוכת השנים ממנה הוא מנסה להיגמל.

עוד נטען, כי משהוחלט לשחרר את קאסם - שהוגש נגדו כתב אישום נפרד באותו עניין ושחרר ממעצר - אין כל הצדקה לנקוט באופן שונה כלפי העורר.

9. מנגד, באת-כוח המשיבה ביקשה לדחות את הערר, תוך שהפנתה לאמור בהרחבה בתסקיר המעצר בעניינו של העורר והדגישה את מסוכנותו הרבה; חוסר ההצלחה של ניסיונות הגמילה שביצע בעבר; קשייו בהתמודדות עם הליך שיקומי; וחוסר התאמתו לשילוב בקהילה טיפולית לנוכח מאפייניו האלימים.

לטענתה, יש לדחות גם את טענת ההפליה בין העורר לקאסם, שכן בית המשפט המחוזי הורה על שחרורו של האחרון בגין חולשה משמעותית בראיות נגדו, וזאת בשונה מהעורר אשר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו.

דיון והכרעה

10. ככלל השלב הנכון לבחון את התאמתו של נאשם לשילוב בקהילה טיפולית הוא מועד גזירת הדין, כאשר בשלב המעצר ראוי כי תיבחן אפשרות זו בעיקר מקום בו החל הנאשם בהליך טיפולי של גמילה עוד בטרם ביצע את העבירה בגינה נעצר.

במקרים חריגים בלבד, ניתן יהיה לבחון אפשרות זו אף אם הנאשם לא החל בהליך טיפולי קודם לביצוע העבירה, אך גם זאת בהתקיים תנאי כפול, לפיפוטנציאלההצלחהלהליךהגמילהגבוה, והוא גם בעל מסוגלותלתמענהההולםלמסוכנותהנשקפתמהנאשם (בש"פ 1882/19 מלכהנ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (17.3.2019)).

כפי שציינתי בעניין אחר, תנאים אלו נועדו להבטיח את כנות רצונו של הנאשם להשתקם ואת הצלחת הטיפול, לצד מתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו (בש"פ 1485/18 פלונינ' מדינת ישראל, בפסקה 24 (8.3.2018)).

11. בענייננו, העבירות המיוחסות לעורר בכתב האישום, מקימות חזקת מסוכנות מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. לכך מצטרפים עברו הפלילי המכביד והערכת שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון גבוהה להמשך התנהגות שולית ואלימה מצדו, בין היתר על רקע התמכרותו לסמים, המעידים אף הם על מסוכנותו.

בנסיבות אלה, ומשלא החל העורר בהליך טיפולי קודם לביצוע העבירה בה הוא מואשם, ולא צלחה דרכו בניסיונות הגמילה שביצע בעברו, איני סבור כי עניינו בא בגדר המקרים חריגים בהם תתאפשר השמתו של נאשם בחלופת מעצר בקהילה טיפולית.

12. כמו כן, אין בידי לקבל את טענת העורר בדבר הפליה בינו לבין קאסם.

עיון בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 4.9.2019 מלמד כי הטעם העיקרי לשחרורו של קאסם ממעצר הינו התרשמות בית המשפט כי "הראיה המרכזית קלושה ביותר" בעניינו, ובהמשך אף צוין כי "[...] ניתן לומר שהתשתית הראייתית התרסקה כליל". לעומת זאת, כאמור, הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה בדיון בעניינו, ודי בכך על מנת לבסס אבחנה רלוונטית בין השניים לעניין מעצר עד תום ההליכים (וראו לאחרונה: בש"פ 7837/19 מדינת ישראלנ' אזרייק, בפסקה 15 (28.11.2019)).

13. אשר למצבו הרפואי של העורר, הרי שלא השתכנעתי כי יש בו כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר או להפחית ממנה במידה מספקת, ובהתחשב בכך שמצבו הרפואי מאפשר לו לנהוג באופן כה מסוכן לציבור, איני סבור כי יש בו כדי להצדיק את שחרורו ממעצר (וראו: בש"פ 3087/16 בן משהנ' מדינת ישראל (2.6.2016)).

לא למותר לציין, כי חזקה על שירות בתי הסוהר שייתן מענה הולם לצרכי הרפואיים, ככל שהדבר יידרש.

14. על כן, ובסיכומם של דברים, לא מצאתי כל דופי בהחלטת בית המשפט המחוזי להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

15. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, ד' בכסלו התש"ף (2.12.2019).

שׁוֹפֵט
